

„Úgy hívogatlak a barbár zsvajban”
(Tóth Árpád: A tympanon istennőjéhez)

2021. november, XI. évfolyam 2-4. szám
Megjelenik évente négyszer

Miért érdemes a Debreceni Egyetem magyar szakára jelentkezni?

A Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézete (MIKTI) és a Magyar Nyelvtudományi Intézet (MNYI) rendkívül széles spektrumú képzést kínál hallgatói számára. Az alábbiakban intézeteink alap-, mester-, osztatlan tanári és doktori képzéseit szeretnénk bemutatni, kitérve a diploma megszerzésével járó lehetőségekre.

A hároméves alapképzésben (BA) magas óraszámú hallgathatják a diákok a különböző irodalmi és nyelvészeti tárgyakat. A képzés olyan versenyképes tudást biztosít, amellyel a diploma megszerzése után jó eséllyel el tudnak majd helyezkedni a munkaerőpiacon. Az álláslehetőségek közül néhány: kulturális újságíró, kiadói és szerkesztői munkatárs, kultúra- és tudományszervező, anyanyelvi lektor, kreatív munkatárs, asszisztens (nonprofit, gazdasági és humán szféra), közéleti és vállalati kommunikátor.

Az osztatlan tanárképzés (OMA) öt éves. Az utolsó év egy összefüggő szakmai gyakorlat. A kétszakos képzés során kreatív értelmezési- és íráskészséget sajátíthatnak el a hallgatók, fejleszthetik kritikai gondolkodásukat és szélesíthetik szellemi horizontjukat.

Büszkén mondhatjuk el, hogy a korábban végzett hallgatók közül sokan dolgoznak elhivatott tanárként szinte minden típusú intézményben, általános iskolától kezdve egészen az egyetemi katedrákig bezárólag.

Sok olyan előadónk van, aki párhuzamosan oktat az egyetemen és a középfokú iskolákban is, ezáltal megbízható módszertani és szakmai tanácsokkal, értékes tapasztalatokkal látják el a hallgatókat későbbi tanári munkájukra vonatkozóan. Ezzel a végzettséggel azonban nemcsak középfokú struktúrában lehet elhelyezkedni, hanem a doktori fokozat (PhD) megszerzése után a felsőoktatásban is maradhat a végzett diák. Ezentúl számos más területen is sikeresen

integrálhatók az itt megszerzett ismeretek, többek között újságíróként, szerkesztőként, kritikusként, kultúra- és tudományszervezőként is megtalálhatják a hallgatók számításait. A kritikus, írói, költői vénával rendelkező tehetségeket is segíti a képzés. A kiemelkedő, tehetséges hallgatók tehát már az egyetemi évek alatt is bekapcsolódhatnak a szakma világába, kipróbálhatják magukat kutatóként, szerkesztőként, kritikusként egyaránt. Mind a karnak, mind az intézeteknek vannak saját folyóirataik (mint például *Szkhologion*, *Studia Litteraria*, *Tympanon*), de akár internetes portálon (például a kulter.hu) vagy országosan ismert és elismert folyóiratokban (például az *Alföld*) is lehetőség nyílik a bemutatkozásra. Egy ilyen írás létrehozásához nem szükséges más, csak egy ötlet, a megvalósítás, és az sem árt persze, ha vannak, akik tanácsokkal látják el az embert, az ehhez szükséges segítség megadásában pedig a Debreceni Egyetem hallgatói nem szenvednek hiányt.

Forrás: Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet oldala

A nemcsak szakmailag, hanem emberileg is kiemelkedő tanári gárda óráit élvezet hallgatni, sok információt már az előadásokon és a szemináriumi foglalkozásokon meg lehet jegyezni, köszönhetően a remek, felejtetetlen előadásmódjuknak. A tanárok partnereként tekintenek a hallgatóikra, ezért az órák többségét az együtt gondolkodás, közös „nyomozás” jellemzi egy adott kérdéskörben. A magas szintű szakmai felkészültség, alaposág mellett külön érdemes kiemelni remek oktatóink emberségességét, amely rendkívül családiassá teheti a hangulatot. Habár elég sok a hallgató, igyekeznek kapcsolatot tartani a diákokkal. Ezt nemcsak a különféle kirándulások, szakmai hétvégék, szakestek alkalmával teszik meg, hanem a mindennapok szintjén is. Szinte elképzelhetetlen, hogy anélkül kezdődjön az előadás, szeminárium, hogy a hallgatók hogyléte felől ne érdeklődnének.

A legjobb talán mégis az, hogy szabad teret engednek a hallgatók véleményeinek, legyen szó egy irodalmi mű értelmezéséről vagy egy színházi előadás minősítéséről; meghallgatják véleményüket.

A tanítás-tanulás mellett természetesen van lehetőség szórakozásra és a szórakozva tanulásra is. Az intézetek gyakorta szerveznek szabadszemináriumokat, tanulmányi kirándulásokat Síkfőkúton, ahol a tanárokat még személyesebben megismerhetjük, akár barátságot is köthetünk velük, és elmélyíthetjük kapcsolatunkat hallgatótársainkkal is.

Mindemellett értékes szakmai tapasztalatokat is szerezhethetünk. Színházakkal és kiállítóhelyekkel is van kapcsolata az egyetemnek, illetve múzeum- és könyvtárlátogatásokat is szokott szervezni a MIKTI. Egy magyar szakos hallgató életében fontos eseménynek tekinthetők még a szakestek, amelyeken izgalmas és szórakoztató játékok, kvízek és beszélgetések keretein belül ismerhetjük meg jobban szaktársainkat, tanároinkat, illetve magát az irodalmat és a nyelvészetet is.

Ha valaki megkérdezné tőlünk, hogy miért akartunk a Debreceni Egyetem magyar szakára jelentkezni, talán már nem tudnánk megválaszolni. Az eltelt időben szerzett élmények és tapasztalatok hatására viszont állíthatjuk: ha előlről kezdenénk, biztosan újra ide jönnénk.

Forrás: Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet oldala

A Grund: mi vagyunk!

Az irodalom és kultúra bázisa a Campus Fesztiválon 2021-ben

Az előző években is megszokhatták a Debrecenben fesztiválozók, hogy az egyetem is csatlakozik a napközbeni programok színes sokaságához. Idén is létrehoztuk az Egyetem tér kicsinyített mását a fesztivál területén belül, ahol karok, intézetek, szakkollégiumok és kutatócsoportok állítottak ki, mutatták be tevékenységüket az érdeklődőknek.

Király Anna

A Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet képviselőjében hat önkéntes hallgató munkálkodott a stand körül, nem csak a fesztivál négy napján folyamatosan, de azt megelőzően és természetesen azt követően is. A játékok mind az irodalom köré csoportosultak, a legkisebbek irodalmi mesehősök színezőin dolgozhattak, a bátrabbak vintage hatású origami lepkét hajtogathattak. Ezen kívül nyolc gyors és rendkívül szórakoztató játékkal készültek a szervezők. Az érdeklődők megpróbálhatták a népszerű írók aláírásait felismerni, emojikból kirakott vers- és regénycímeket bogarászhattak és az igazán elkötelezettek egy negyven szerző profiljából létrehozott irodalmi tindert is végigjátszhattak. Az eredményesen játszókat becsomagolt könyvajándékok közül választhattak, habár a könyv címét nem tudhatták előre, hiszen az egységes csomagoláson csupán három jellemző információ volt olvasható a kötetéről.

Fotókat készítette: Paál Zoltán

Az odaajándékozott könyvek száma is jól jelzi a stand és az irodalom népszerűségét, hiszen több mint 200 darab „kelt el” belőlük. A látogatói pozitív visszajelzések és a Grund népszerűsége jól mutatja, hogy az irodalomnak életünk minden területén lehet helye, még egy zajos nyári fesztivál koncertjei előtt is.

Forrás: Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet oldala

„Könyvvel könnyebb” Debreceni Ünnepi Könyvhét

Szeptember első hetében megrendezésre került a Debreceni Ünnepi Könyvhét, a könyvírás és a könyvkiadás hosszú évtizedek óta nagy népszerűségnek örvendő ünnepe. Az öt napból álló kulturális rendezvénysorozatot a Könyvhét díszvendége, többek közt a Pompásan buszozunk! című regény szerzője, Garaczi László nyitotta meg a Csapó utcai sétálóövezetben. Az író később a Szépíró olvas irodalmi beszélgetéssorozat keretén belül beszélgetett alkotói munkásságának kezdetéről, a Kádár-korszak okozta nehézségekről, fiatalkori íróbarátairól, illetve jelenlegi mentoráltjairól.

A rendezvénysorozat első napján mutatkozott be a száz könyvből álló könyvsorozat, a Székely Könyvtár is. A válogatásba bekerült művek a székely történelem elmúlt négyszáz évét ölelik fel, a palettán pedig nem csupán klasszikus szerzők, de kortárs írók nevei is megjelentek. Egy ehhez hasonló különleges könyvválogatást hozott el a Partium Ház is, Trianon centenáriumi évének alkalmából, ugyanis korábban tiltólistás könyveket jelentettek meg újra, melyeket az ünnepségen tartak először a nyilvánosság elé.

A programsorozat gazdagon bővelkedett szépirodalmi művekben. Szeptember harmadikán Simon Márton fúzióba lépve iamyank zeneszerzővel egy igazán rendhagyó irodalmi-zenei esttel nyugtázta le a közönséget a Méliusz mobilkönyvtáránál. A zenés produkció némi fesztiválhangulatot is teremtett a könyvesbódék között nézelődők nagy örömére. Láthattuk még emellett a neves Markó Bélát, illetve Korpa Tamást is, a kortárs magyar irodalom két kiemelkedő alakját, de bemutatkozhattak még a Könyvhéten a Fiatal Írók Szövetségének első kötetes szerzői is: Lukács Flóra, Katona Ágota, Juhász Márió és Makáry Sebestyén.

A „Könyvvel könnyebb!” mottóval ellátott Könyvhét szervezői szerették volna, ha az ünnepségen minden korosztály megtalálja a magának megfelelő programot.

Az olvasók így olyan közismert írókkal is találkozhattak, mint Fábíán Janka, aki a frissen megjelent *Cholera napló* című regényében az 1831-es kolerajárványt dolgozta fel, kísérteties párhuzamba állítva ezáltal a régmúlt borzalmait a jelenleg is zajló pandémiával. A Libri programján keresztül betekintést nyerhettünk még Szűcs Péter *Dharma* című regényébe, de a rendezvényre ellátogatott még Gurubi Ágnes is, aki első

kötetét, a *Szív utca* című családregényt hozta el.

A romantikus szálakat kedvelő Papp Csilla bemutatóján pedig a *Minden életemben szerettelek* című kötetel ismerkedhettünk meg közelebből. A kötetlen jellegű, minden esetben jó hangulatú beszélgetések családias légkört alakítottak ki az írók és olvasók között.

A fotókat készítette: Szirák Sára

A Könyvhét a gyerekek számára is tartogatott meglepetéseket. A legkisebbeket zenebölcsi várta délelőttönként, de a Partium Ház egy interaktív könyvbemutatóval is kedveskedett nekik. Mesekönyvek tekintetében a hét egyik nagy kedvence Dániel András volt, aki *A kuflik és az Akárm* című nagy sikerű mesekönyvét mutatta be, illetve dedikálta a hosszú sorban is lelkesen várakozó gyerekeknek és szüleiknek. A programsorozatra látogatók találkozhattak még többek között kutyás mesefoglalkozással, kézműves foglalkozással, de Lencse Máté pedagógus-játékfejlesztő is ellátogatott a népszerű Olvasóligetbe egy interaktív műsorra.

A Debreceni Ünnepi Könyvhét, mint minden évben, így most, a 92. alkalommal is közelebb hozta egymáshoz az írókat és az olvasókat, új ismeretséggel gazdagította az éppen arra járókat, miközben őrizte az olvasás és könyvírás ünneplésének hagyományát.

Személyes véleményem szerint pedig csempészett még egy csipetnyi nyári életérzést is a szeptemberi borongós hétköznapiakba.

A Debreceni Egyetem 2021. szeptember 24-én, az országos programsorozathoz kapcsolódva rendezte meg a Kutatók éjszakáját című rendezvényt, amelyből nem maradhatott ki a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet sem. A tanszék által szervezett érdekes előadások mellett idén egy szokatlan szókapcsolat is felkelthette az érdeklődők figyelmét: irodalmi szabadulószoza. A magyar szakos szervezők nagy örömeire több mint száz résztvevő előtt tárult fel, milyen kalandokat is takar ez a kifejezés.

A könyvek fogságában – Irodalmi szabadulószoza nevezetű program az ókori római irodalmi graffitiről és a kortárs magyar irodalomról szóló beszélgetés után vette kezdetét az intézeti könyvtárban. A nagy érdeklődést mutatja, hogy általános- és középiskolai csoportok, egyetemi hallgatók és családok egyaránt részt vettek, a korosztályuknak vagy vállalkozókedvüknek megfelelő útvonalat bejárva. A résztvevők ugyanis választhattak a könnyebb (14 év alatti) és a nehezebb (14 év feletti) pálya közül, melynek feladatok nehézsége és a keresés fókusza volt a különbség. Ám voltak olyan csoportok is, amelyek tagjait annyira magával ragadták a feladatok, hogy a könnyebb változat után a nehezebbet is kipróbálták, vállalva akár a sorban állás fáradalmait is.

A két útvonal alapját egyaránt egy borzongást keltő novella szolgáltatta, ezt azonban csak a rejtély megfejtése után tudták meg a nehezebb pályát választó résztvevők.

A kaland kiindulópontjaul mindkét csoportnak az intézeti könyvtár egy-egy része szolgált, ahol megtudhatták a kerettörténet főbb elemeit és a feladatot is: míg a kisebbeknek a kincs megkeresésére, a nagyobbaknak már a gyilkos megtalálására is törekedniük kellett.

Ezt követően a harmadik emelet számos termét kellett bejárniuk, amelyek ez alkalommal – a könyvtárhoz hasonlóan – a történet hangulatát idéző díszlettel teremtették meg a megfelelő atmoszférát. Üvegcserepek, rendőrségi akták, kitömött állatok, befőttes üvegben úszó szemek, megsárgult naplók és levelek kísérték a kalandvágó csoportokat. Bizonyos tárgyak egyben nyomként is funkcionáltak, az összefüggések feltárása azonban nem volt mindig egyszerű. A különböző rejtvények, titokzatos jelek és elrejtett tárgyak szövevényében az egyes állomásokért felelős hallgatók segítették eligazodni a résztvevőket, akiknek némi fejtörés után minden esetben sikerült a következő lépéshez és a végső megoldáshoz vezető üzeneteket kódolni. Mindezt pedig sok nevetés, játékos ugratás és jó hangulat kísérte.

A kitartás minden esetben elnyerte jutalmát, hiszen a kincsek és a gyilkos megtalálása után mindenki részesült a korosztályának megfelelő ajándékban, amelyet az elismerő oklevél és könyvjutalom mellett a feladatok alapjául szolgáló novella egy-egy példánya jelentett. Az utóbbi pedig számos résztvevő érdeklődését felkeltette, sokan már az előtt tervezték a mű elolvasását, hogy tudtak volna erről az ajándékról. Elmondható tehát, hogy a szervezők az élvezetes programok biztosítása mellett az irodalom népszerűsítését is megvalósították.

A sikeres lebonyolítás a gondos szervezés, az összetartó munka és az intézet támogatása nélkül nem valósulhatott volna meg. A szervező hallgatók lelkesen vállalták a feladatok kitalálását, a termek berendezését, a plakátok elkészítését és a résztvevők navigálását, hiszen tudták, hogy felejthetetlen élményben lesz részük. A program nagy sikere pedig remélhetőleg hozzájárul majd ahhoz, hogy minél többen intézetünket válasszák a továbbtanuláshoz vagy kedvet kapjanak az olvasáshoz.

Annak sem kell azonban aggódnia, aki idén nem tudott részt venni a programsorozaton, hiszen a jövő még számos lehetőséget tartogat. S hogy ki volt a gyilkos? Ezt csak egy módon tudhatjuk meg...

Forrás: Sipos Tamara

Az idő lelassítása

Könyvbemutató a Kutatók Éjszakáján

Idén, szeptember 24-én személyesen is részesei lehettünk a Kutatók éjszakája programsorozatnak a Debreceni Egyetem falain belül. A Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet a többi intézethez hasonlóan színes programokkal várta az érdeklődőket. A kortárs irodalom iránt érdeklődők részt vehettek egy izgalmas beszélgetésen melynek középpontjában a 2021 nyarán megjelent [Kortárs magyar irodalom](#) című kötet állt. A beszélgetés résztvevői: Szirák Péter, aki a kötet szerkesztője és szerzője, Balajthy Ágnes és Bódi Katalin a kötet másik két szerzője, illetve az esemény moderátora, aki egyben a kötet lektora, Fodor Péter.

A családias és jó hangulatú beszélgetést Bódi Katalin nyitotta meg a közönség köszöntésével és a beszélgetőpartnerek bemutatásával. Mielőtt átadta volna a szót Fodor Péternek, kiemelte, hogy a kötet három-szerzős mű, így lefedi a három műnem felépítését: dráma, líra, epika. Fodor Péter, követve ezt a gondolatszálat, mindhárom szerzőnek külön-külön tette fel az első kérdést, igazodva az adott műnemhez. A kortárs jelző milyen időintervallumot fog át a próza tekintetében? Szirák első reakciója a kérdésre, hogy mindenki olvassa el az előszót, mivel ott részletesen kifejtette, majd hozzátette, hogy először magát a fogalmat kell megvizsgálni. A kortárs nemcsak időbeliséget jelent, hanem hatástörténeti funkciója is van, ugyanis az irodalmi művek a mi világunkhoz is hozzászólnak, önmegértésünkre is hatással vannak, Shakespeare Hamletje ugyanúgy, mint egy kortárs alkotás. Szűkebb, egyszerűbb értelmezése: kortárs az, aki velünk egy időben él, míg a tágabb értelmezésébe a régi művek, mint az Odüsszeia is belefér, mert hatással lehet ránk, az irodalomra, kultúrára. Szirák és a többi szerző is igyekezett leszűkíteni a kört, főleg a 20. század harmadik felétől válogattak műveket, de az előző sorokat igazolva régebbi alkotások is belekerültek a kötetbe, így az olvasó egy irodalomtörténeti munkát is a kezében tarthat. Balajthy, reagálva a kérdésre, hozzátette, hogy pragmatikus célok is vezették őket a művek kiválasztásában, mégpedig, hogy a középiskolai tanárok mennyire tudják felhasználni az alkotásokat az oktatásban. Hogyan változhat meg a közeg, a tér a lírában? – tette fel a kérdést Fodor Balajtnak címezve. Balajthy szerint nem olyan radikális az átrendeződés, inkább a recepciós szokások átrendeződéséről beszélhetünk az új műfajok megjelenésével, mint például a slam poetry. Erről az oldalról megközelítve, a lírának inkább a funkciói változnak meg. Az irodalom egyedi képessége, hogy le tudja lassítani az időt ebben a lapos és szétszórt világban is, a líra, a vers a figyelem összpontosítását jelenti. Fodor a következő kérdést – „Mi az, ami a színházban ma is megtartja a társadalmi funkció fontosságát?” –

Bódi Katalinhoz intézte. A kortárs drámának és színháznak nem olyan régi és kiterjedt az előzménye, mint a másik két műnemnek. Koncipiálni kellett az alkotásokat, így Örkény Istvántól indult ki, de régebbi műveket is beválogatott, mint Shakespeare Lear királyát. Bódi is egyetértett Szirák állításával, miszerint a régebbi művek is hatással vannak a ma élő emberekre és a kortárs munkákra, így a Lear király színrevitele is kortárs. Fodor Péter következő kérdése mindhárom szerzőhöz szólt: A kötet megírásakor, összeállításakor mi volt a koncepció, mik voltak a vezérelvek? Balajthy Ágnes íráskor a szövegelemzésre fókuszált és a tendenciákra próbált rámutatni, mint például a lírafordulat, a „telepes” líra, a fiatal líra. De mégis honnan kezdjük bemutatni a tendenciákat, honnan beszélhetünk kortárs líráról? Ez lezáratlan és örök probléma mindhárom szerző szerint. A szövegeket két évvel ezelőtt kezdte el írni Balajthy, és már e két év távlatából is új jelenségek körvonalazódtak mára. Szirák Péter is újra kiemelte, hogy sok nehézséggel jár a határok és a tartalom kijelölése, és csak törekedni lehet annak sikerességére. A vezérelv olyan szempontok követésében állt, mint szakmai közmegegyezés, közösségi műveltségi kánon és szakmai szempontok követése. Kiemelte, hogy sokan az eladás érdekében alárendelik a szakmai szempontokat a kiadói érdekeltségnek, amely a minőségi irodalom lektűrösödésével jár. A szerkesztő és a szerzők viszont fontosabbnak tartották a szakmai szempontok figyelembe vételét. A kötet alappillérei a műfaj történeti szempontrendszer módszere alapján épülnek fel, mint a kisportrék és a szövegközeli elemzések. A szerzők kiemelték, hogy a művek kiválasztásánál a Nemzeti alaptantervet is figyelembe vették, mert a kötet által a középiskolai tanárokhoz is szólni kívánnak, segíteni akarják a munkájukat, hogy az irodalom dzsungelében útra leljenek.

A beszélgetés beengedést nyújtott a kortárs irodalom világába, és megmutatta, hogy az irodalom mennyire aktuális és a mindennapi életünk része.

Középpontban a figyelem: átadták Debrecenben a 2020-as és a 2021-es Alföld-díjakat

November 9-én adták át az idei és az elmúlt év Alföld-díjasainak járó emléklaketteket a Nagyerdei Víztorony H2O Galériájában, a Debreceni Irodalmi Napok / Figyelem: a figyelem című rendezvénysorozat keretében. A vírushelyzetre való tekintettel tavaly nem lehetett megtartani a rendezvényt, idén azonban minden résztvevő együtt ünnepelhetett a díjazottakkal.

Versánszky Ildikó hegedűjátékát és Csikos Sándor Kosztolányi-szavolatát követően Szirák Péter, a rendezvénysorozat kurátora nyitotta meg a díjátadót. Említést tett arról, hogy a folyóirat szerkesztősége 1978 óta adja át a díjat, évente három szerzőnek. Elsősorban olyan művészek, kritikusok kapják, akik a publikációikért és a munkásságukért kiváló szakmai elismerésben részesülhetnek, emellett az Alföld folyóirat rendszeres szerzői is.

Az alkalom egyedülállóságát az adta, hogy az idei díjazottak mellett a tavalyiak is személyesen jelen lehettek, a vírushelyzet miatt elmaradt díjátadót is pótolta ez az alkalom.

Az átadón elhangzottak az őket méltató laudációk, a velük készült interjúk pedig a 2021 áprilisi Alföld-számban olvashatók. Nádasdy Ádám költőt, műfordítót Áfra János, Gerevich András költőt, műfordítót Lapis József, Balogh Gergő irodalomtörténészt pedig Fodor Péter laudálta. A 2021-es díjazottak közül Balajthy Ágnes irodalomtörténészt Lapis József, Gál Ferenc költőt Herczeg Ákos, Visky András írókat pedig Áfra János köszöntötte.

A fotókat készítette: Szirák Sára

Lapis József köszöntőjében kiemelte a Balajthy Ágnes irodalomtörténész és kritikus munkásságában nélkülözhetetlen felkészültséget és olvasottságot. Ezeken kívül kiemelte azt, hogy Balajthy a fogós kérdéseivel és válaszaival az alpművet is élvezetesebbé teszi, értelmezéseiben együttgondolkodásra invitálja az olvasót.

Herczeg Ákos Gál Ferencet rejtőzködő költő-alkatként jellemezte, akinek verseiben az élményszerűség és a bezárhatatlan asszociációk sora jelenik meg. A műveiben olvasható feltárulkozás egyben a lényeg elrejtése is, a verseiben megjelenő egyedi atmoszféráért érdemel kiemelt figyelmet a költészete.

A Visky Andrást köszöntő Áfra János a díjazott költői és drámaírói tevékenységének kölcsönösségét hangsúlyozta, ugyanis több példát találunk az életműben arra, amikor a versekből tárulnak fel színpadi helyzetek, vagy éppen a drámarészletek vezetnek el a versek születéséhez. A laudációban külön kiemelte, hogy a tengerentúlon is ismert drámaíró az 1990-es évektől az Alföld folyóirat rendszeres szerzője.

Az esemény utolsó részében Tolnai Hella és Csikos Sándor, a Csokonai Színház művészei olvastak fel a díjazottak műveiből. Elhangzott Nádasdy Ádám *Petri György*höz c. verse, Gerevich András *A tenger virágai* című verse, Gál Ferencről a *Ház körüli munkák* egy-egy részlete, Visky Andrástól pedig az *Álomvidék*. Az alkalmat Versánszky Ildikó ünnepélyes hegedűjátéka zárta.

A szervezőkön és közönségen is érezni lehetett a viszontlátás örömet, a jelenlét és a személyes kapcsolatok pótolhatatlanságát mindennapi életünkben.

Fordulópont

Béres Norbert, a Debreceni Egyetem tanársegédje, 2021. október 29-én sikeresen megvédte A klasszikus századforduló népszerű prózairodalma címet viselő disszertációját. Interjúnkban e munkáról, valamint az egyetemi tevékenységeiről és a kutatási témájáról kérdeztük.

Tympanon: *Mi motivál a tudományos munkára? Mi indított el és mi késztet folytatásra?*

Béres Norbert: Alapvetően mindenki a saját személyes érdeklődésétől indítatva van itt az egyetemen. Én is így kerültem ide. Ha a legelemibb dologtól kezdjük, imádok olvasni gyerekkorom óta.

Az irodalom szeretete mindig az életem része volt, és ezt lehet az egyetemen professzionális szinten művelni.

Aztán szűkült ez az érdeklődési köröm a klasszikus magyar irodalomra, és mai napig az motivál, hogy ebből a köztudatban sajnos már-már egyre inkább feledésbe merülő korszakból milyen rejtett kincseket lehet előhozni. A személyes érdeklődésem, a kutatási területem is kicsit távoli a szűk szakmai köztudattól. A 18–19. század fordulójának prózájával nem sokan foglalkoztak az utóbbi években, évtizedekben. Érdekelnek azok a (még a szakma számára sem túlságosan ismert) szövegek, jelenségek, amelyeket ismét köztudatba lehet hozni.

Forrás: Béres Norbert

Tympanon: *Az MA-s diplomamunkád Versey Ferenc szépprózai műveinek kritikai kiadásával, míg a disszertációd a klasszikus századforduló népszerű prózairodalmával foglalkozik. Hogyan kapcsolódik egymáshoz ez a két téma?*

B. N.: Az egyikből bontakozott ki a másik. Az MA-s szakdolgozathoz készült kritikai kiadás jegyzetapparátusa megmutatta, hogy ez a corpus kimerült itt, egy kötetben. Erre egy doktori disszertációt már nem lehet ala-

pozni, mert nem lenne annyi mondanivaló róla. Ezért ugyanezeket a szemléleti távlatokat, amelyeket korábban a jegyzetben és kísérőtanulmányban alkalmaztam, tágítottam az egész corpusra nézve, általában a 18–19. század fordulójának prózájára. Ez forrta ki magát disszertációvá.

Tympanon: *Miben látod a legnagyobb eredményét az elkészült munkádnak?*

B. N.: A legnagyobb eredményének azt tartom – amit örülök, hogy a védésen az opponensek is kiemelték –, hogy ismét ráirányítja a fókusz erre a területre, amiről az előbb beszéltem: felfejteni ezt az irodalomtörténeti jelenséget és modern szemléletben bemutatni.

Tehát a legnagyobb értékének azt tekintem, hogy sikerült egy olyan narratívába belefoglalni ezt az alakulástörténetet, ami talán eddig nem volt ismert, vagy nem ebben a formájában volt ismert az irodalomtörténet-írásban.

Remélem, hogy a későbbiekre nézve ez hasznos lesz más kutatóknak is, akik esetleg erre a területre merészkednek.

Tympanon: *Talán kevésbé ismert, hogy az egyetemen működik egy textológiai kutatócsoport, ahol klasszikus írók kéziratait teszitek közzé elektronikus kiadásként. Hogy indult ez a munka? A csoporton belül pontosan mivel foglalkozol? Mi a szerepköröd?*

B. N.: Ez egy konzorciumi kutatócsoport, ami azt jelenti, hogy a budapesti, a szegedi és a debreceni kollégák, akik textológiával vagy klasszikus magyar irodalommal foglalkoznak, létrehoztak egy kutatócsoportot, melynek a vezetője Debreczeni Attila Tanár Úr. Már évek óta működik, és amikor én idekerültem MA-ra, és a témavezetőm Attila volt, ő irányított afelé, hogy érdemes lenne ilyesmivel foglalkozni. Amellett, hogy készítettem a papíralapú kiadást, bevontak fokozatosan az elektronikus kiadások munkálataiba is. Az első ilyen jellegű munkámban Gyöngyösi János korabeli költőnek az életművét dol-

goztuk fel egy elektronikus forráskiadásban, ennek a kódoló munkáját láttam el. Kazinczy e-kritikai kiadásban is dolgoztam, valamint a *Magyar írók levelezése* című elektronikus portálon, illetve a Szerdahely György Alajos esztétikai műveit feldolgozó kiadáson is.

Tympanon: Mit gondolsz, segíti-e az online világ a klasszikus magyar irodalom népszerűsítését?

B. N.: Úgy gondolom, hogy igen, és ez végül is egy meg nem nevezett célkitűzése is a kutatócsoport munkájának. A szövegek, melyek hagyományos formában nem jutnak, vagy nem gyorsan jutnak el az olvasókhoz, online térben ezt másodpercek alatt megteszik. Sokkal inkább kiterjedhet, szélesebb közönséget érhet el ez által adott szöveg. Ez a népszerűsítés kérdését is idevonhatja, talán ezek által kiterjedhet a figyelem más hasonló karakterű és minőségű szövegekre. Ebben látjuk az egyik hasznát a munkánknak.

Tympanon: Milyen tanácsokat adnál egy kezdő kutatónak?

B. N.: Kitartás kell hozzá, alapos munka, szorgalom és érdeklődés.

Megtalálni azt a témát vagy azt a korszakot, szerzőt, jelenséget, amelybe belehelyezkedve lehet vállalni az évekig tartó munkát, mert ugye itt erről van szó.

Nem lehet azt, hogy belekezek valamibe, aztán meg-
unom vagy nem tetszik, és újat kezdek. Ki kell tartani
akár évekig egy téma mellett.

Forrás: Magyar Irodalom- és
Kultúratudományi Intézet
oldala

A technológia és az ember

Mécs Anna: *Kapcsolati hiba* (2019)

Mécs Anna Kapcsolati hiba című műve először 2019-ben tárcasorozatként jelent meg a Könyves Magazin oldalán ugyanezzel a címmel, amely 12 novellát tartalmazott. A sorozatból 11 került át a Kapcsolati hiba című novelláskötetbe. Az embert alapvetően foglalkoztatja a technológia kérdése: milyen hatással van az emberek életére? Tényleg rosszabbá tenné az interperszonális kapcsolatainkat? A pandémia miatt az online térhez való közeledés következtében a kötet még aktuálisabbá vált, annak ellenére, hogy a novellák legnagyobb része már a járvány előtt megjelent.

A mű számos jelenkori problémára reflektál. A *Mene-
küli állatok* című novellát például korábban az irodai
munkák jövőképeként lehetett értelmezni, azonban a
vírus által valóságossá vált. A dolgozók csak évente egy-
szer találkoznak költséghatékonyság céljából, és mivel
online dolgoznak, egy közös csapatépítő program alkal-
mával meglehetősen kínosan sül el a találkozás, főleg a
vezetők számára. A 2010-es évek vége óta különösen
fókuszban lévő klímaváltozás problémája is előkerül. A
Műanyagmentes falafelgolyók című novellában a divat-
trendekre történő reflexió működik. A novella ironikus,
mivel a szereplő mégis ugyanazt az életmódot folytatja,
amit maga kritizál, egyszerre azonban azt is bemutatja,
hogy a tökéletességre való törekvéssel nem működnek
sokáig az ilyen kezdeményezések. A megértés puffjai-
ban a generációs szakadék nehézségein kívül a femi-
nizmus problémái és a politikailag korrekt viselkedés is
fókuszba kerül a nőnap virágokkal, amit sokan megkü-
lönböltetésnek tekintenek.

Nagyon érdekes, ahogy a különböző generációk tech-
nikához való viszonya a beszédmódban is megmutatko-
zik. Mindazok a novellák, amelyek az idősebb generáció
perspektíváját jelenítik meg, harmadik személyű narrá-
ciót alkalmaznak.

Ez a narrátor távolságtartását fejezi ki a szereplőktől, és egyszerre érzékelteti az idősebb generáció távolságát is a technológiától. Gyakran a karakterek között is távolság van, ami fizikai és érzelmi téren is megjelenik.

Jó példa mindezekre a *Kodokusi* című novella, amely azt mintázza, hogy vannak helyzetek, amikor a technológia sem képes áthidalni a magányt annak ellenére, hogy kapcsolatot teremt: „(...) Ilus szeretné megsimogatni a fia arcát, de nem mer a képernyőhöz érni.” (96) Az idős nő idegenkedik a technikától, érzelmileg továbbra is távol marad a fiától a technikai lehetőségek ellenére. A technológia csupán a közelség látszatát képes megteremteni.

A kötetben találkozhatunk néhány fiatalabb elbeszélővel is, első számú narrációval, ami pedig azt sugallja, hogy ők közelebb állnak a technológiához, és megvan a saját hangjuk. Viszont sokszor ők is bizonytalanok a használatával kapcsolatban. Erre nagyon jó példa a *V* című novella, amely bemutatja, hogy a technológiában való jártasság sem előzi meg a problémákat.

Csak hogy az öregekkel is megtörténhet, hogy túlzásba viszik a technológia használatát, ezt mutatja be a *Ti-ti-ti*. A plasztikai sebészet és egy applikáció által lehetségessé válik egy öreg művésznő számára az arca, mimikája irányítása, amit magától már nem tudott mozgatni. Az arca azonban ijesztővé változik a túlzott használattól.

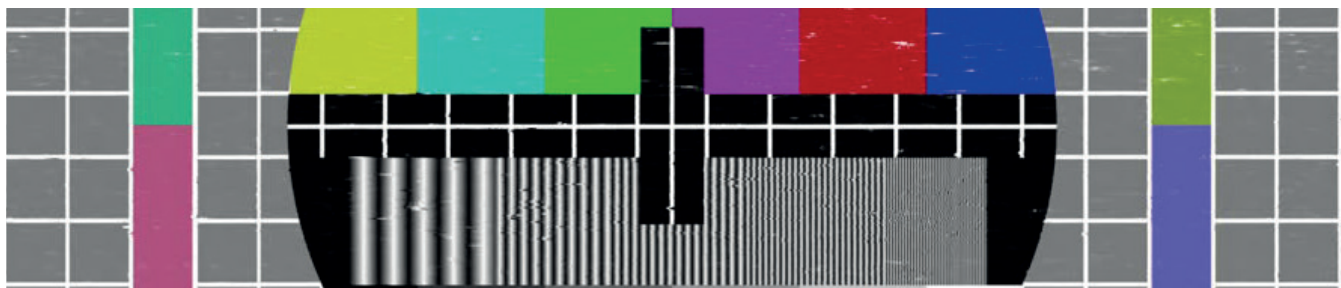
A kötet záró novellája *A föld nyelje el*, amely motívumait tekintve fontos üzeneteket hordoz: a technika előli „kivonulás” áll a középpontjában, ami – bár a többi alkotásában is előfordul – mégis itt a leghangsúlyosabb. Ebben az egyetlen novellában jelenik meg a kisebb gyerekek korosztálya, akik még a technológia nélküli ártatlanságot képviselik. Szimbolikus, hogy a szereplő azzal próbálja megoldani a telefonja elpusztítását, hogy az egyik gyereket kéri meg arra, hogy üsse szét egy kalapáccsal, azonban a gyerek önmagát sebesíti meg.

A telefon a technológia megtestesítője, és elpusztíthatatlansága nagyon kifejező: arra mutat rá, hogy a következő generációk sem lesznek mentesek a technológiától. Sőt, még jobban be fogja hálózni az életüket, hiszen nem is önszántukból szerették volna azt megtenni. A novella végül pozitívan zárul: közösen ássák el a főszereplő telefonját. Ez a mozzanat jelentheti a technológia elásását, és az ettől való búcsúzást, valamint a karakterek, generációk közötti közös pontot, ami egyben a megoldást is jelentheti. Amit a föld ezáltal elnyel, az inkább a technológia radikális használata.

A kötet címének olvasásakor először a kötet témájaként az olvasó inkább az izolációra gondolhat, ami a technológia hatására következhet be, azonban a kötet elolvasása után a cím inkább utal az ember és a technológia kapcsolati hibájára.

Az emberek között nem a technológia miatt keletkezik a probléma – erre az egyik példa a már említett *Kodokusi* című novella, amelyben az internet még a kapcsolatfenntartásban is segít –, a gond az, ahogyan az emberek használják a technológiát. A világban olyan gyors a fejlődés, hogy még a beleszületett generációk sem tudnak alkalmazkodni az új változásokhoz. Mindezek ellenére nem a technológia alakítja az embert, hanem fordítva: maga a technológia egy emberi konstrukció, amely úgy fogja szolgálni az embert, ahogyan az adott személy használja.

Verspályázat

Bevásárlólista

kellene 2 zacskó répa
pár kiló krumpli leveskocka
+kifli a gyerekeknek
meg cukor hogy majd szopogassák
mindenkinek mutogassák
de jó dolga van Julikának

kérlek hozz még málnaszörpöt
meg rosét ihatnánk fröccsöt
kéne még sonka de nem muszáj
attól függ milyen az ár
és ne felejtsd el: koviubi
köszí szeretlek és ui:
őrizem a szemed,Jani

Turi Lilla

Rákóczi téri piac

digitális print 2019

Pályázati felhívás

Kedves Olvasó!

Írtál már valaha verset? Esetleg novellát? Inkább a slam poetryért rajongsz?

Ha eddig nem volt alkalmad megmutatni írásaidat másoknak, mi most lehetőséget kínálunk erre.

*A **tympanon.szerk@gmail.com** email címre beérkezett pálymunkák közül a következő lapszámokban közzé tesszük a legjobbnak ítélt verseket és prózaműveket.*

IMPRESSZUM

Főszerkesztő: Király Anna, Tördelő: Nagy Zsófia

Szerkesztő munkatársak: György-Fazakas Fanni, Nagy Dávid, Nagy Dóra, Nagy Zsófia, Paál Zoltán, Petneházi Erzsébet

Logó: Nagy Nikolett

Felelős szerkesztő: Dr. Bodrogi Ferenc Máté

Felelős kiadó: Dr. Fazakas Gergely Tamás, egyetemi docens és Dr. Rácz Anita, egyetemi docens

Kiadja: Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet;

Magyar Nyelvtudományi Intézet

További információ, korábbi számok:

<http://irodalom.arts.unideb.hu>

<http://mnytud.arts.unideb.hu>